

સંતભગવંત સાહેબજીની ૬૭ માહાત્મ્યસભર વાર્ષી સદા...

સત્સંગ સંવર્ધન કેન્દ્ર દ્વારા આયોજિત 'સક્રિય કાર્યકર શિબિર'માં આશીર્દાન,
૨૨ એપ્રિલ ૨૦૧૮, રવિવાર, 'નિજાનંદ' રિસોર્ટ, વાંસજીલિયા, ખાંધલી, આણંદ

તાજેતરમાં સંતભગવંત પરમ પૂજ્ય સાહેબજીની અનુવૃત્તિ સમજી 'સત્સંગ સંવર્ધન કાર્યાલય' દ્વારા 'અક્ષરવૃંદ'ની પ્રવૃત્તિ આપણા સૌ માટે ઉપાસનાના સિદ્ધાંતો સમજી, તેને જીવન આચરણમાં મૂકી, પ્રગટ ગુરુહરિના આશીર્વાદ પામી ધન્ય થવા શરૂ થઈ છે. તે મંગલ સમયમાં આપણા વહાલા ગુરુવર્ધ પરમ પૂજ્ય સાહેબજીનું આ આશીર્વાદ પ્રવચન સમજી, મનન કરવા જેવું છે. તેને વારંવાર વાંચી, આત્મસાત્ કરવા દઢાવ કરી, આપણે સૌ સાહેબદાદાની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી લઈએ તે ભાવે અત્રે સમાવ્યું છે.

એક દિવસની અદ્ભુત શિબિર થઈ ! સૌના હૃદયમાં ભગવાનને રાજી કરવાની જે ભક્તિ છે, હૈયામાં જે ઉમંગ છે, ઉત્સાહ છે એ માટે બધા કાર્યકર્તાઓને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ ! આપણામાં ટાઈમિંગની અને ડ્રેસકોડની એક ડિસિપ્લિન-શિસ્ત આવી એ માટે પણ બધાને અભિનંદન ઘટે ! યોગીજી મહારાજને આ બહુ ગમતું. ભગવાન સર્વોપરી છે, તો ભક્તો પણ સર્વોપરી હોવા જોઈએ. જે મહાથીનું બચ્યું મદનિયું જન્મે ત્યારથી જ પદ્મા જેવું હોય. એમ, સર્વોપરી પ્રભુના આશ્રિતો નિયમ-ધર્મમાં, શિસ્તમાં, જે આદેશ આવે એને ફોલો કરવામાં ને સમજદારીપૂર્વક વર્તવામાં સર્વોપરી હોય. ખરેખર આજે એનું દર્શન થયું.

સ્વામિનારાયણ ભગવાનને પ્રગટ થયે બસો ને સાડત્રીસ વર્ષ થયાં. સંવત ૧૮૩૭માં પ્રગટ થયા, પણ રિયલ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય શાસ્ત્રીજી મહારાજે, યોગીજી મહારાજે શરૂ કર્યો. ભેળસેળ વગરનું શુદ્ધ ઉપાસનાનું જે જ્ઞાન એ હવે સમાજમાં સ્થિર થયું, સ્થાપિત થયું ને એ સમજવા માટે જ આપણે ભેગાં થયાં છીએ.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ 'વાત'માં પોતે કહ્યું કે, કોઈ ગમે એટલો તપસ્વી હશે, વ્રત, ઉપવાસ, ધારણાંપારણાં અને જેની કલ્પના પણ ના થાય એવું તપ કરતો હશે. વૈરાગી હશે-એને કાંઈ ના જોઈએ. જ્ઞાની હશે-વેદ, ઉપનિષદ, શ્રીમદ્ ભાગવત, શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાનાં પ્રવચનો કડેડાટ કરી લાખોની મેદનીને પકડી રાખે એવી એની વક્તૃત્વકળા હશે; પણ જો ઉપાસનાની શુદ્ધિ નહીં હોય તો એનો નંબર અક્ષરધામમાં નથી. અને હાલોપોલો હશે, પરણેલો હશે; પણ જો શુદ્ધ ઉપાસના હશે તો એનો પ્રવેશ અક્ષરધામમાં છે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ શુદ્ધ ઉપાસનાનું એટલું બધું માહાત્મ્ય કહ્યું છે.

સ્વામિનારાયણ ભગવાન પોતે કહેતા કે, કારણ રૂપ જે અંધકાર, એમાંથી બહાર કાઢી, પ્રકાશિત કરી, જન્મ-મરણના ચક્રાવામાંથી બહાર કાઢવા, જીવનું મૂળ અજ્ઞાન ટાળવા અને છતે દેહે અક્ષરધામનાં સુખ-શાંતિ ને આનંદ ભોગવતા કરવા માટે અમારો જન્મ થયો છે, અમે આ લોકમાં આવ્યા છીએ. અને એના માટે અમે સાથે મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને લાવ્યા છીએ. અમારે રહેવાનું અક્ષરધામ એ મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી ! એમણે ઠેર ઠેર આનો ઉલ્લેખ કર્યો અને ઘણી વાતો કરી, 'સાધુને ઓળખો તો જ મારા પારને તમે પામશો. સાધુમાં જોડાશો તો જ મોક્ષનો દરવાજો ખુલ્લો થશે.' વચનામૃતના પાને પાને એમણે સંતનો મહિમા કહ્યો. તેમણે આ બધી વાતો કહી, પણ પકડી ના શકાઈ.

ભગતજી મહારાજે ખરેખર આપણા ઉપર ખૂબ ઉપકાર કર્યો, કૃપા કરી અને એનાથી વિશેષ ગોપાળાનંદ સ્વામીએ ભગતજી મહારાજ ઉપર કૃપા કરી ! ગોપાળાનંદ સ્વામી પોતે અષ્ટાંગ યોગી હતા, યોગીપુરુષ, સિદ્ધપુરુષ, વચનસિદ્ધ પુરુષ હતા. સ્વામિનારાયણ ભગવાનની અનન્ય કૃપાનું તેઓ પાત્ર હતા. બંને દેશની ગાદીના આચાર્યથી ઉપર વડા હતા. ભગતજી મહારાજ, જાગા સ્વામી, શિવલાલ શેઠ બધા જ ગોપાળાનંદ સ્વામીમાં અસાધારણ પ્રેમથી જોડાયેલા હતા, તેઓ વગર રહી ના શકે એટલા તેમના હેતમાં તરબોળ હતા. એ બધા એમના જે પાંચ-પચ્ચીસ ખરેખરા અંતેવાસી ભક્તો હતા; એમને તેઓએ કહ્યું કે, 'હું દેહ મૂકવાનો છું. મેં તમને જે જે કોલ આપ્યા છે, વચન આપ્યાં છે એ જૂનાગઢના જોગી પૂરાં કરશે. એમની પાસે જઈને રહેજો, એમને રાજી કરજો.' ગુણાતીતાને ઓળખાવ્યા ગોપાળાનંદ સ્વામીએ. તેઓ મુક્ત અવસ્થાને પામી ગયા હતા, એટલે આપણે ગુણાતીતાની સાથે ગોપાળાનંદ સ્વામીની અનાદિ મહામુક્ત તરીકે મૂર્તિ પધરાવી છે.

ગોપાળાનંદ સ્વામીની આજ્ઞાથી ભગતજી મહારાજે ગુણાતીતનું સેવન કર્યું, ગુણાતીતની અંતરની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી. ગુણાતીત એ મૂળ અક્ષરબ્રહ્મનો અવતાર છે એની ખરેખર અનુભૂતિ કરી, સાક્ષાત્કાર કર્યો અને ખડેચોક કહેવા લાગ્યા. તેઓએ બહુ કષ્ટ સહન કર્યાં. ભગતજી સફેદ કપડાંમાં હતા, પોતે દરજી હતા. સંસ્કૃતકે એવું ભણેલા નહોતા, પણ પ્રભુધારક સંત હતા એટલે એમનો પ્રભાવ બહુ ઊભો થયો. પણ, શું થાય ? એ ખૂણિયું જ્ઞાન કહેવાતું. ખૂણિયું જ્ઞાન એટલે આટલી મોટી સભા છૂટે પછી બે-પાંચ જણા ખૂણામાં બેસીને ગુસપુસ વાતો કરે, કોઈ સાંભળે નહિ તેવી રીતે વાતો કરે; નહીંતો દંડા પડે એવું હતું. એટલે ભગતજી મહારાજના વખતમાં અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની જે વાતો બે-પાંચ-પચ્ચીસ જણ વચ્ચે થાય એને બધા 'ખૂણિયું જ્ઞાન' કહેતા. જાહેરસભામાં એ વાત થાય એવી નહોતી. પણ ભગતજી મહારાજની દષ્ટિ આરપાર જોનારી હતી, આત્માને ઓળખનારી હતી. એમણે શાસ્ત્રીજી મહારાજને જોયા ને પસંદ કર્યાં.

જાણીતી વાત છે કે, ૧૮-૨૦ વર્ષના યુવાન સાધુને સુરતમાં જોયા એટલે ભગતજી મહારાજે કહ્યું, 'યજ્ઞપુરુષ ! સ્વામિનારાયણના સત્સંગી છો ?' શાસ્ત્રીજી મહારાજ કહે, 'ભગતજી મહારાજ આપકેવી વાત કરો છો ? સત્સંગી નહીં, સ્વામિનારાયણનો ભગવાંધારી સાધુ છું. કેમ આમ બોલો છો ?' ત્યારે ભગતજી કહે, 'ના ! તમે નારાયણના સત્સંગી છો, સ્વામિનારાયણના નથી. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને મૂળ અક્ષરબ્રહ્મનો અવતાર માન્યા વગર, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ તરીકે સ્વીકાર કર્યા વગર કોઈ સ્વામિનારાયણનો ભગત થઈ જ ના શકે.' પછી તેમણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના મહિમાની વાતો કરી.

પછી આપણે જાણીએ છીએ આખો પ્રસંગ અને ભગતજી મહારાજ તથા વિજ્ઞાનાનંદ સ્વામીનો સંવાદ, જે શાસ્ત્રીજી મહારાજે ઢોલિયા નીચે સંતાઈ જઈને સાંભળ્યો. વિજ્ઞાનાનંદ સ્વામીએ ભગતજી મહારાજને કહ્યું, 'ભગતજી મહારાજ તમે વાત કરો છો તે સો ટકા સાચી છે. અમને પરમહંસોને, સંતોને સ્વામિનારાયણ ભગવાને ઘણી વખત કહ્યું છે કે, અમારું અક્ષરધામ એ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી, એ મૂળ અક્ષરબ્રહ્મનો અવતાર છે. અમે અક્ષરધામમાંથી એમને સાથે લઈને આવ્યા છીએ.

જીવોનું મૂળ અજ્ઞાન, કારણદેહ બાળી અક્ષરરૂપ થવાની સાધના કરવા માટે એમની જરૂર હતી એટલે એમને લઈને આવ્યા છીએ.' આ બધા પ્રસંગો કહ્યા એટલે શાસ્ત્રીજી મહારાજ ઢોલિયાની નીચેથી બહાર નીકળ્યા. પછી વિજ્ઞાનાનંદ સ્વામી કહે, 'ભગતજી મહારાજ જે વાત કરે છે એ સો ટકા સાચી છે. પણ ત્યારે સ્વામિનારાયણ ભગવાનને 'સર્વોપરી' કહેવાનું મુશ્કેલ હતું, તો આ વાત તો કેવી રીતે કરી શકાય ?'

ગોપાળાનંદ સ્વામી બીમાર પડ્યા. તેઓ અષ્ટાંગયોગી પુરુષ હતા, મૃત્યુંજય-મૃત્યુ પર વિજય મેળવેલો, પણ એમણે સંકલ્પ કર્યો કે, મારે હવે રહેવું નથી, દેહ છોડી દેવો છે. મહારાજને પ્રાર્થના કરી કે, મને લઈ જાવ. સ્વામિનારાયણ ભગવાને એમને દર્શન દઈને કહ્યું, 'હે ગોપાળાનંદ સ્વામી ! ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ અમારું જેવું સર્વોપરીપણું પ્રવર્તાવ્યું છે એવું સર્વોપરીપણું તમે હવે ગુજરાતના સત્સંગમાં પ્રવર્તાવો.' ગોપાળાનંદ સ્વામી શ્રીજી મહારાજના સર્વોપરીભાવને જાણતા હતા, પણ સમાજ તૈયાર નહોતો તેથી વાતો નહોતા કરતા, હવે શ્રીજી મહારાજની આજ્ઞા થઈ. એ પછી ઉમરેઠમાં મોટી સભા થઈ. ત્યારે ઉમરેઠ એ બ્રાહ્મણોનું ગામ, સંસ્કૃત ભણવા માટે સેન્ટર હતું. ત્યાં મોટી સભા થઈ ત્યારે ગોપાળાનંદ સ્વામીએ સ્વામિનારાયણ ભગવાનના સર્વોપરીપણાનો અપરંપાર મહિમા ગાયો. તો ભેખધારી સાધુઓને અને હરિભક્તોને ઝાડા થઈ ગયા. વિચાર કરો તમે ! કેટલું બધું આકરું લાગ્યું બધાને ? પણ કોઈનીય સાડાબારી રાખ્યા વગર છડેચોક ગોપાળાનંદ સ્વામીએ સ્વામિનારાયણ ભગવાનના સર્વોપરીપણાની વાતો કરી પછી મહારાજ એમને ધામમાં લઈ ગયા.

એટલે વિજ્ઞાનાનંદ સ્વામીએ કહ્યું કે, 'ત્યારે સ્વામિનારાયણ ભગવાનને 'સર્વોપરી' કહેવા એ જ અઘરું હતું. એમાં વળી અમે જે મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાત કરીએ તો ભક્તો મને ઊંચકીને મારા ગામમાં જ મૂકી આવે, અહીં રહેવા પણ ના દે; એટલે અમે નહોતા બોલતા.' તે જ વખતે શાસ્ત્રીજી મહારાજે સંકલ્પ કર્યો કે, હવે મારા જીવનનો ધ્યેય શુદ્ધ ઉપાસના માટે હશે. શાસ્ત્રીજી મહારાજનો સંકલ્પ આપણે જોઈએ છીએ, એમાંથી કેટલું બધું અદ્ભુતકામ થયું !

સર્વોપરી પ્રભુના આશ્રિતો
નિયમ-ધર્મમાં, શિસ્તમાં,
જે આદેશ આવે એને જોલો કરવામાં ને
સમજદારીપૂર્વક વર્તવામાં
સર્વોપરી હોય.

સત્પુરુષને વિષે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થઈ
એટલે માયાનું લેચર ખસ્યું,
આત્મામાં રહેલું અજ્ઞાન ટળ્યું,
અંધકાર ટળ્યો તો આત્મા પ્રકાશિત થઈ ગયો.
આત્મા બ્રહ્મરૂપ થયો.

શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તાવવાની શરૂઆત થઈ ત્યારથી જ સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની ખરેખર શરૂઆત થઈ એમ કહીએ તો ચાલે. સ્વામી અને નારાયણ, અક્ષર અને પુરુષોત્તમ. સ્વામી એવા મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી. એમના સાધર્મ્યપણાને પામો, એ રૂપ થાઓ તો જ ભગવાનની સેવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે. મૂર્તિ સામે બેસીને પૂજા કરો એ તો ક્રિયાકાંડ છે. ખરેખર એમની પૂજાનો અધિકાર પ્રાપ્ત કરવો હોય તો મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો સ્વીકાર કરો અથવા મૂળ અક્ષરબ્રહ્મના સાધર્મ્યપણાને પામેલા એવા સાધુમાં આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિથી જોડાવ. અધિકાર કયો પ્રાપ્ત થાય છે ? પૂજા કરીએ, પ્રાર્થના કરીએ, કથા કરીએ – આ તો છે જ, પણ ભગવાનની સેવાનો અધિકાર માનવમાત્રને શુદ્ધ કરીને ભગવાનમાં જોડવા એ શ્રેષ્ઠ સેવા છે; એમને એ અધિકાર આપણને આપવો છે. એના માટે અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના સમજવી પડે.

શાસ્ત્રીજી મહારાજ ખૂબ કાર્યરત હતા અને તેમણે થોડાં થોડાં વર્ષના અંતરે બોચાસણ, સારંગપુર, ગોંડલ, અટલાદરા, ગઢડા તીર્થોમાં મોટાં મોટાં શિખરબંધ મંદિરોમાં મધ્યમંદિરમાં શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજને બિરાજિત કરી, આ શુદ્ધ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાના પાતાળે પાયા નાંખવા હતા; એટલે નાણાં, માણાં, દાણા, પાણા માટે ખૂબ જ દોડાદોડી રહેતી. તેમાં થોડા સંતો અને ભક્તો, થોડા પણ ખરેખરા સમર્પણવાળા હતા, પણ દોડાદોડીમાં ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ પાસે બેસી વાતો સાંભળવાનો સમય નહોતો. શાસ્ત્રીજી મહારાજ સમયાંતરે પારાયણો નિમિત્તે વાતો કરતા, પણ બધા જ ન જોડાઈ શકતા; તેથી ભક્તો એમની સાથે રહેતા હતા તોય શાસ્ત્રીજી મહારાજ કેટલું મોટું મિશન લઈને કામ કરી રહ્યા છે એનો કોઈને ખ્યાલ નહોતો. શાસ્ત્રીજી મહારાજે મધ્ય મંદિરમાં અક્ષરપુરુષોત્તમની મૂર્તિઓ પધરાવી ને તે દ્વારા અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાને સનાતન બનાવી. ૧૯૫૧માં જ્યારે તેઓએ દેહ છોડ્યો એ જ મિનિટથી યોગીજી મહારાજે એ ઉપાસના સૌ માનવના હૃદયમાં સ્થાપિત કરવાનો યજ્ઞ આરંભ્યો. એ માટે એમણે યુવાનોને પકડ્યા, કાકાજી, પપ્પાજી, હર્ષદભાઈ જેવા દિવ્ય પુરુષોને જોડ્યા.

અમે અત્યારે અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈ, વી.એસ. ને બધા જે કંઈ ભક્તિ કરીએ છીએ, એ યોગીજી મહારાજની કૃપાદષ્ટિ અને મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, કાકાજી, પપ્પાજીનો યોગ પ્રાપ્ત થયો એને આભારી છે; એમણે હસતાં રમતાં શુદ્ધ ઉપાસના સમજાવી. એની ફલશ્રુતિ રૂપ સંસારમાં જવામાં અસમર્થ બની ગયા, એમની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થઈ. તમે સત્પુરુષને વિષે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિથી જોડાવ એટલે તમારો આત્મા બ્રહ્મરૂપ થયો. અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, હર્ષદભાઈ સાથે તમે જોડાવ અને આ બધા કોઈને કોઈ સાધુ વિશે તમને પ્રેમ થવો જોઈએ. આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ અને અંદરથી એમ થવું જોઈએ કે, હું તમારો ને તમે મારા; તો આત્મા બ્રહ્મરૂપ થાય. તો આત્મામાં રહેલું જે અજ્ઞાન, તે ટળી જાય. આત્મા પ્રકાશિત થાય. કેવી રીતે ? તો જેમ બેટરી (ટોર્ચ) સળગાવીને ઉપર લાથ મૂકો તો બેટરી ચાલુ છે, પણ બહાર પ્રકાશ દેખાતો નથી, અંધારું જતું નથી. પણ લાથ ખસેડી લો તો ઝળહળાટ પ્રકાશ થાય. એમ, આત્મામાં પરમાત્મા બિરાજમાન છે જ, પણ આત્મા ને પરમાત્માની વચ્ચે માયાનો થર છે એટલે આત્મામાં રહેલા પરમાત્મા પ્રકાશિત થતા નથી, દેહને પ્રકાશિત કરતા નથી. એ માયાનો થર ખસે એટલે દેહમાં પ્રકાશ થાય. સત્પુરુષને વિષે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થઈ એટલે માયાનું લેચર ખસ્યું, આત્મામાં રહેલું અજ્ઞાન ટળ્યું, અંધકાર ટળ્યો તો આત્મા પ્રકાશિત થઈ ગયો. આત્મા બ્રહ્મરૂપ થયો. પણ જે દેહમાં આત્મા રહ્યો છે એ દેહ બ્રહ્મરૂપ નથી થયો. એને પોતાની ઈચ્છાઓ છે, પોતાની બુદ્ધિનું જગત છે, પોતાની ચિત્તની ભૂમિકાનાં દૃશ્યો છે, પોતે માની લીધેલા વિશ્વાસ છે; આ બધા પોતાની ઈન્દ્રિયો-અંતઃકરણના ભાવોમાં જે જગત છે એ ભગવાનનું સાચું સુખ, શાંતિ ને આનંદ લેવા નથી દેતા. એનું ટ્રાન્સ્ફર્મેશન થવું જોઈએ.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ જે વાત લખી એ સૌ ટકા સાચી છે કે, ‘જીવને ભગવાનને માર્ગે ચાલવામાં જો સારધાર પાર પડવું હોય તો બે સારા સાધુઓ અને ત્રણ સારા હરિભક્ત સાથે હેતરાખજો.’ આ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના કે, આત્મામાં રહેલું મૂળ અજ્ઞાન આપોઆપ જતું રહે એ પછી દેહના ભાવ બદલાય. પછી ગમે એટલા ઘમપછાડા મારે પણ ભગવાનના રસ્તેથી કદી ડાયવર્ટ થઈ જ ના શકે ને પાછો ત્યાંનો ત્યાં જ આવે. જેમ

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું, પથરો લઈને આકાશમાં રમરમાવીને ફેંકો, બહુ જોશથી ફેંકો તો બહુ ઊંચે જાય, પણ પૃથ્વીનું ગુરુત્વાકર્ષણ બળ છે એટલે તે ગમે એટલો ઊંચો જશે તોય પાછો ધરતી પર જ આવશે. એમ, સત્પુરુષને વિશે આત્મબુદ્ધિને પ્રીતિ થઈ છે, તો એ ગમે ત્યાં જશે પણ પાછો સત્સંગમાં જ રહેશે, બીજી કોઈ જગ્યાએ જશે નહીં. એ શુદ્ધ ઉપાસના શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રવર્તાવી. દેહથી સાંભળેલો, ચમત્કારની અનુભૂતિ કરેલો, પરચા સાંભળીને થયેલો સત્સંગ ક્યારે છૂટી જશે તેની ખબર નહીં પડે, પણ સત્પુરુષને વિશે આત્મબુદ્ધિને પ્રીતિ થશે એ સત્સંગ પરમેનંદ રહેશે; એ જીવનો સત્સંગ ! ગમે એવી પરિસ્થિતિ, ગમે એવા સંજોગો, ગમે તે ઊભું થશે પણ સત્સંગમાંથી આપણને નહીં જવા દે.

એટલે સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય એ શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તવાનું શરૂ થયું ત્યારથી થયો. અને હવે એમાં વિશેષ અધ્યાય ઉમેરાય છે. મહંત સ્વામીએ બ્રહ્મસૂત્ર આપ્યું : 'અક્ષરં અહં પુરુષોત્તમ દાસોસ્મિ' - અક્ષર એવો હું, પુરુષોત્તમનો દાસ છું. પુરુષોત્તમ એટલે સ્વામિનારાયણ ભગવાનની જે મૂર્તિ, એનો હું દાસ છું. એમાં એક શબ્દ ઉમેર્યો કે, 'અક્ષરં અહં પ્રગટ પુરુષોત્તમ સ્વરૂપસ્ય દાસોસ્મિ' - અક્ષર એવો હું, પુરુષોત્તમના પ્રગટ સ્વરૂપ એવા ગુરુરૂપ હરિનો દાસ છું. જે સાધુ દ્વારા ભગવાન પ્રગટ મળ્યા છે, જે અક્ષરપુરુષોત્તમનું સાકાર સ્વરૂપ છે; એમનો હું દાસ છું. એટલે હું અક્ષર છું, મારો આત્મા સત્પુરુષ છે અને મારે પ્રગટ પ્રભુની ભક્તિ કરવી છે. પ્રગટની ભક્તિ કરવી એટલે એમની આજ્ઞામાં રહીને બધી પ્રવૃત્તિ કરવી છે, એ દાસ થયા કહેવાય. સત્પુરુષની આજ્ઞામાં વર્તાય એ સાચી ભક્તિ છે. મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, પ્રમુખ સ્વામી, કાકાજી, પપ્પાજી, અચ્ચિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈ - આ બધાનાં જીવનમાં ડોકિયું કરીએ તો આ જરૂર દેખાશે. યોગીજી મહારાજ સાથે આત્મબુદ્ધિને પ્રીતિ થઈ પછી બાપાએ જે આજ્ઞા આપી એ આજ્ઞાને નિઃસંશય થઈને-પ્રશ્ન કર્યા વગર સીધી એક્ઝિક્યૂટ કરવામાં લાગી ગયા; એ દાસ થયા પ્રભુના. તમે જુઓ, બાપાની આજ્ઞાને સારધાર પોતાના જીવનની એક્ઝનમાં લાવ્યા. પ્રખર બુદ્ધિશાળી હતા, પણ એ બુદ્ધિનો ઉપયોગ બાપાને રાજ કરવામાં કર્યો.

અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસનાનાં જે પાંચ સ્ટેપ છે તે યાદ રાખો. 'કર્તાહર્તા !' - મને મળ્યા એ ભગવાન છે. 'તે કેવા છે ?' - સાકાર ને પ્રગટ છે. 'તે ક્યાં છે ?' - એવા ગુણાતીત ભાવને પામેલા સાધુમાં છે. 'તો કરવાનું શું ?' બે હાથ જોડીને એમનામાં જોડાવ અને બે હાથ જોડીને એમની આજ્ઞા પાળો. 'સાધના કઈ ?' - એમનાં સંબંધવાળાંમાં સુહૃદભાવ, નિર્દોષભાવભરી ભક્તિ કરો. બસ પૂર્ણાહુતિ! સહેલું છે ને ? એમાં કંઈવેદ-ઉપનિષદ ભણવા પડે ? સંસ્કૃત ભાષા ભણવી પડે ? ઈંગ્લિશની જરૂર પડે ? સહેલું છે. પણ, માણસને સહેલું કામ જ અઘરું લાગે છે. અઘરી વસ્તુ માણસ કરે, પણ સહેલી વસ્તુ થતી નથી. આ સહેલી વસ્તુ કરી શકતા નથી.

મહંત સ્વામીએ આ મંત્ર આપ્યો એમાં જે આર્ટિકલ છે, એમાં સરસ લખ્યું છે. શરૂઆત જ એમણે સરસ કરી છે. "જીવન કોઈ ને કોઈ સમસ્યાઓથી ઘેરાયેલું રહે છે." આપણે બધા બેઠા છીએ, ગૃહસ્થ હોય-સંન્યાસી હોય, જંગલમાં રહેતો હોય-શહેરમાં રહેતો હોય, અમેરિકામાં રહેતો હોય-ઈન્ડિયામાં રહેતો હોય, પંચમહાલમાં રહેતો હોય-મુંબઈમાં રહેતો હોય, ભણેલો હોય-અભણ હોય, બાઈ હોય-ભાઈ હોય, બધાં માટે જીવન કોઈ ને કોઈ સમસ્યાઓથી ઘેરાયેલું છે. ધંધાવાળાને એની, નોકરીવાળાને એની, સંન્યાસીને એની, ગૃહસ્થોની એની એમ વ્યક્તિએ વ્યક્તિએ સમસ્યાઓ જુદા જુદા પ્રકારની હોય છે.

જેમ કે, આપણે કેટલાક સામાન્ય વાર્તાલાપમાં પણ ઉગ્ર થઈ જઈએ છીએ. કુટુંબ કે સમાજની સાધારણ ઘટનામાં પણ વિચલિત થઈ જઈએ છીએ. કુટુંબમાં, સમાજમાં, આપણા આવાસમાં કે આપણે જ્યાં કામ કરતા હોઈએ ત્યાં, સામાન્ય - નહીં જેવી બાબતોમાં પણ ડિસ્ટર્બ થઈ જઈએ છીએ. સતત એકલાપણું લાગે છે. બધાની વચ્ચે રહેતા હોઈએ તોય એકલતા અનુભવાય છે, ભય લાગે છે. ઘણાને કોઈ ભૂત-પ્રેત વળ્યું હોય એવું લાગે છે. ઘણાને કોઈએ મેલી વિદ્યાનો જાદુ કર્યો હોય એવું લાગે છે. ઘણા કહે કે, 'મને કાળસર્પનો દોષ છે. મને મારું મનઘાર્યું કરવાની ટેવ છે. હું દુર્ગુણોને જાણું છું પણ દુર્ગુણો છોડી શકતો નથી. હું સદ્ગુણોને જાણું છું પણ સદ્ગુણોને અપનાવી શકતો નથી. મને ભજન કરવું ગમતું નથી. ભક્તિ નકામી લાગે છે.' આમ, વગર વાંકે અનેક પ્રકારની

અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસનાનાં જે પાંચ સ્ટેપ છે તે યાદ રાખો.

'કર્તાહર્તા !' - મને મળ્યા એ ભગવાન છે.

'તે કેવા છે ?' - સાકાર ને પ્રગટ છે.

'તે ક્યાં છે ?' - એવા ગુણાતીત ભાવને પામેલા સાધુમાં છે.

'તો કરવાનું શું ?' બે હાથ જોડીને એમનામાં જોડાવ અને બે હાથ જોડીને એમની આજ્ઞા પાળો.

'સાધના કઈ ?' - એમનાં સંબંધવાળાંમાં સુહૃદભાવ, નિર્દોષભાવભરી ભક્તિ કરો.

બસ પૂર્ણાહુતિ!

જો ઉપાસના શુદ્ધ સમજીશું અને
 ॥ અક્ષરં અહં પ્રગટ પુરુષોત્તમ સ્વરૂપસ્ય દાસોસ્મિ ॥
 આ મંત્રના રહસ્યને પામીશું તો
 માત્ર સાધનાનાં જ નહિ, સમાજનાં જ નહિ, પરંતુ
 અંદર થતાં મોટા ભાગનાં બધાં ડિસ્ટર્બન્સ
 આપોઆપ ટળી જશે, યાદ રાખો.

સમસ્યાઓ છે. પરિણામે આપણે સતત આંતરિક પીડાનો અનુભવ કરીએ છીએ, દુઃખી થઈએ છીએ.

સમસ્યાઓથી ઘેરાયેલું આ જીવન ઉન્નત, પ્રશાંત અને આનંદમય બનવાની શક્યતાઓથી પણ ભરપૂર છે. આ જીવન આવું છે, તો પણ એમાં પરમ શાંતિ, પરમ આનંદ, પરમ સુખ ભોગવવાની શક્યતાઓ છે. આજથી જ મારે નિયમિત થવું છે, વિનમ્ર બનવું છે, દાસભાવ કેળવવો છે, શુદ્ધ ભાવથી સેવા કરવી છે, મહારાજને રાજી કરવા છે, ગુરુદરિને રાજી કરવા છે, ધર્મમાં રહેવું છે, ભક્તિથી જીવનને સમજવું છે, મારે સફળ બનવું છે, મારે કુટુંબમાં શાંતિ સ્થાપવી છે, મારે એકતા કેળવવી છે. વગેરે સારા સાચા અને સર કરી શકાય તેવા ઉચ્ચ સંકલ્પો પણ સાથે સાથે થાય છે.

'અક્ષરં અહં પ્રગટ પુરુષોત્તમસ્વરૂપસ્ય દાસોસ્મિ' અક્ષર એવો હું, પ્રગટ ગુરુરૂપ દરિનો દાસ છું. મંત્ર ઉપરોક્ત સમસ્યાઓનો કાયમી અંત કરનાર પરમ ઉપાય છે. જીવનને ઉન્નત અને પ્રશાંત બનાવવાની સંજીવની છે. ઉચ્ચ સંકલ્પોને સર કરી શકવાની શક્તિની ખાણ છે. આ મંત્રમાં તત્ત્વજ્ઞાન છે, સાધના છે અને મુક્તિનું રહસ્ય છે. એવો અદ્ભુત મંત્ર છાપીને આપણે આપીશું. રોજ પૂજામાં બોલવાનો રાખજો. હું બોલાવું એમ બોલો, "અક્ષરં અહં પ્રગટ પુરુષોત્તમ સ્વરૂપસ્ય દાસોસ્મિ. અક્ષર એવો હું, પ્રગટ પુરુષોત્તમસ્વરૂપ, ગુરુદરિનો દાસ છું."

જો ઉપાસના શુદ્ધ સમજીશું અને આ મંત્રના રહસ્યને પામીશું તો માત્ર સાધનાનાં જ નહિ, સમાજનાં જ નહિ, પરંતુ અંદર થતાં મોટા ભાગનાં બધાં ડિસ્ટર્બન્સ આપોઆપ ટળી જશે, યાદ રાખો. સ્વામિનારાયણ ભગવાને મૂળ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને લાવીને કેટલી મોટી કૃપા કરી ! ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું, 'પહેલાં તો માર ખાતા ને ભગવાન ભજતા.' ભગવાનને ભજવા માટે માર ખાવાનો હોય ? અત્યારે તો આપણને આશ્ચર્ય લાગે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું કે, 'આજે સુખપાલના પલંગમાં બેસીને, સાકરના શીરા જમીને ભગવાન ભજવાના.' લ્યો, વિચાર કરો ! બીજી વાતમાં ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કહ્યું, 'નિત્ય પ્રત્યે કોઈ લાખ રૂપિયાની સેવા લાવતો હોય અને મંદિરનું દસ માણસનું કામ કરતો હોય; પણ, ફલાણો આમ ને ઢીંકણો આમ એ અમને જરાય ગમે

નહીં. એના ઉપર અમે હેત કરવા જઈએ તોય હેત થાય નહીં. પણ સૂઈ રહેતો હોય, કશું ના કરતો હોય પણ, મારા, મારા સાધુનાં ને મારા ભક્તોનાં ગુણગાન ને મલિમા ગાતો હોય તો એ જ્યાં બેઠો છે ત્યાં મારે તેને રોટલા ખાવાના આપવાના ને એની ચાકરીના કરનારા પાંચ સેવકોને મૂકવા.' લો ! આ બેમાં તમે કઈ પસંદગી કરશો ? પરંતુ આપણાથી આવું પણ કરાય છે ? અઘરું છે. તમે વિચાર કરો, ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની આટલી અદ્ભુત વાતો છે, પણ કોઈ માઈનો લાલ આજની તારીખે આ વાતનો અમલ નથી કરતો.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ બીજી વાતમાં કહ્યું, 'ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરો તો અંતરમાં ટાઢું રહે.' અંતરમાં અશાંતિ છે, ઉકળાટ છે એ શાનો છે ? ભજન નથી કરતા એટલે છે. એમણે એવું કશું કહ્યું ? કે, તમે ખાવાનું છોડી દો, સંસાર છોડી દો. પણ સવારે જ્યારથી જાગ્રત થાવ ત્યારથી કાંઈ પણ પ્રવૃત્તિ કરો ત્યારે અંદરથી સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... ભજન કરોને ! ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરો તો અંતરમાં ટાઢું શાથી રહે ? ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરશો તો એ ક્રિયા સાથે તમે ડિટેચ રહેશો, એટેચ નહીં થાવ. અને ક્રિયા મૂકશો એટલે એ ભુલાઈ જશે, પછી પાસ નહીં લાગે તો આનંદ જ છે. કેટલું અજોડ ને અદ્ભુત શસ્ત્ર સ્વામિનારાયણ ભગવાને 'સ્વામિનારાયણ' મંત્ર દ્વારા આપણને આપ્યું છે !

મારી તો પ્રાર્થના છે કાર્યકર્તાઓને કે, આપણે બીજું એક કેમ્પેન ઉપાડવું છે - 'મંત્રલેખન'નું. રોજ એક પાનું લખવાનું રાખો. એક પાન લખશો તો પંદરથી અઢાર મિનિટ લાગશે. ઘણાને સમય હોય તો આગળ-પાછળ બે પાન લખજો. પણ ઓછામાં ઓછું એક પાન તો 'સ્વામિનારાયણ' મંત્રનું લખજો જ. અને 'સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...' બોલતાં જઈને લખજો. ભજનનું કેમ્પેન ઉપાડો. બીજું, દર મહિને દરેક સેન્ટર ઉપર ધૂન કરવાનો કાર્યક્રમ કરજો. જેટલા આવે એટલા, પણ ધૂન કરજો. ઘણાંને શું થાય ? આપણા મંડળની સભામાં પચાસ ભક્તો આવતા હોય અને ધૂનનો પ્રોગ્રામ રાખ્યો હોય ત્યારે ધૂનમાં બેસીને ગણતરી શી કરીએ ? આ ભાઈ નથી આવ્યા, ફલાણા ભાઈ નથી આવ્યા. જે આવ્યા છે એની ગણતરી નથી કરતા, પણ જે ના આવ્યા હોય એની ગણતરી કરીએ એટલે ધૂનનો પ્રભાવ જતો રહે. એટલે એવું નહીં કરતા. જેટલા આવ્યા એટલા પર ભગવાનની

કૃપા વરસશે, વરસશે ને વરસશે! નસીબદાર ! પણ જે ધૂનમાં નથી આવ્યા એની નોંધરાખવાની નહિ.

નિર્ગુણદાસ સ્વામીનું નામ સાંભળ્યું છે ? બેપ્સ સંસ્થામાં અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તાવવા માટે શાસ્ત્રીજી મહારાજની સાથે પાયામાં કામ કરવામાં યોગીબાપા તો હતા જ, પણ ત્રીજા નિર્ગુણદાસ સ્વામી હતા. તેઓ પીજ ગામના પાટીદાર હતા અને બરોડા ક્વાલવનમાં એન્જિનિયર થયેલા. ભગતજી મહારાજની સાથે જોડાયેલા એટલે ભગતજી મહારાજનો ખૂબ મહિમા. પણ તેઓ ભણતા હતા એટલે એમને ટાઈમ લોય નહિ. તેથી કોઈ હરિભક્ત ભગતજી મહારાજનાં દર્શન કરવા ગયા હોય, બે-ચાર દિવસ ભગતજી મહારાજ પાસે રહ્યા હોય અને આવે તો એમને પીજ સ્ટેશને મળવા જાય, લેવા જાય. પીજમાં નાની ગાડીનું સ્ટેશન છે. સ્ટેશનેથી ગામ સુધી ચાલતાં ચાલતાં ગોષ્ઠિ કરે, પાછા મૂકવા જાય ત્યારે ગોષ્ઠિ કરે. ભગતજી મહારાજે શું વાત કરી ? ભગતજી મહારાજ શું કરતા હતા ? ભગતજી મહારાજ શું જમતા હતા ? ભગતજી મહારાજ કેમ બેઠા હતા ? ભગતજી મહારાજે કેવાં કપડાં પહેર્યાં હતાં ? પોતે બુદ્ધિશાળી એટલે એટલી બધી પૂછપરછ કરે અને પેલા ભગતને તો રિવિઝન થાય. એમ એમ કરીને તેઓ ભગતજી મહારાજ રૂપ થયા અને શાસ્ત્રીજી મહારાજની સેનામાં જોડાયા. આક્રિકા, ઈંગ્લેન્ડ, અમેરિકામાં જે સત્સંગ થયો, તે ત્યાં ગયા વગર કેવળ કાગળોથી નિર્ગુણસ્વામીએ સત્સંગ કરાવ્યો.

એમ, આપણે મંડળમાં જઈને સભામાં કથા કરજો, વાતો કરજો. કોઈ વિદ્યાનગરથી આવ્યા, અશ્વિનભાઈ પાસેથી આવ્યા, શાંતિભાઈ પાસેથી આવ્યા, રતિભાઈ પાસેથી આવ્યા કે મુંબઈ-બારદર મંદિરે જઈ આવ્યા, સત્સંગ-સમૈયામાં જઈ આવ્યા તો એ આવે એટલે એમની પાસે કથા કરાવવી, એમની પાસે વાતો કરાવવી. ગાંડી-ઘેલી જે કહે પણ એની સ્મૃતિ કરાવવી. અને આ વાતો પણ આપણે જઈને સભામાં કરવી છે. ‘સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખો, હળીમળીને કામ કરો.’ એ મંત્રનો આપણે પાઠ ભણવો છે, એને વર્તનમાં લાવવો છે.

શુદ્ધ ઉપાસના એટલે સાકાર ને પ્રગટની ઉપાસના. અને એ પ્રભુ આપણને સત્પુરુષ દ્વારા મળ્યા છે. એમની આજ્ઞામાં જીવવું છે અને

એમનાં સંબંધવાળાં સૌને દિવ્ય ને નિર્દોષ માનીને સેવકભાવે નહિ પણ દાસત્વભાવે જીવવું છે. દાસને કોઈ અપેક્ષા હોય નહીં. પ્રભુના ભાવથી સેવા કરીશું તો દાસત્વભાવ આવશે, લખી રાખો ! સેવકભાવ હશે તો સેવા કરીએ છીએ એની કોઈ અપેક્ષા હોય, કોઈ થેન્કયૂ કહે, એપ્રિશિએટ કરે, નામ આવે, આગળ બેસાડે; એવા બધા જે ભાવ થાય છે, એ સેવકભાવ છે. પણ ભગવાનના ભક્તોમાં પ્રભુ અખંડ બિરાજમાન છે, એ ભક્તના હૃદયમાં બિરાજમાન પ્રભુને રાજી કરવા માટે એની સેવા કરું છું, મારી ગરજે સેવા કરું છું. મને પ્રભુએ આ તક આપી, મારા ઉપર ભગવાને બહુ મોટી કૃપા કરી ત્યારે મને આ સેવા મળી; એવા દાસભાવથી જે સેવા કરે તો એને કોઈ અપેક્ષા રહેશે નહીં, એટલે આનંદ જ રહે.

પ.પૂ. હરિપ્રસાદ સ્વામી ‘દાસાનુદાસ’ થવાનું કહે છે. દાસ એટલે પોતાનો કોઈ વિચાર નહીં, પોતાની કોઈ ઈચ્છા નહીં, પોતાની કોઈ અપેક્ષા નહીં. કેવળ ને કેવળ એક ભગવાનને જ રાજી કરવાની રાંકભાવે ઈચ્છા, ભગવાનના થઈને જીવન જીવવાની ઈચ્છા. મારા ગુરુની આજ્ઞા પાળીને પ્રભુની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવાનું જ કાર્ય કરવું એ દાસનું લક્ષણ છે. એટલે ‘અક્ષર એવો હું, પ્રગટ પુરુષોત્તમ ગુરુહરિના દાસનો પણ દાસ છું.’ મને એમની સેવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થયો છે એટલે ? એમના દાસ બનવું એટલે ? તમે જ્યાં જાવ ત્યાં સૌને પ્રભુમાં જોડતા થાવ. આખા હિન્દુ ધર્મમાં, સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની વિશેષતા એ છે કે, ગમે એટલાં ઐશ્વર્ય પામો, ગમે એટલી રિક્તિસિદ્ધિના માલિક બનો, તમારા થકી લાખોને સત્સંગ થાય, મોટાં મોટાં મંદિરો થાય કે તમારી આજ્ઞાથી માણસો સમર્પિત થાય ને સાધુ થાય; પણ એ સાર્ઈડ પ્રોડક્ટ છે, બાય પ્રોડક્ટ છે. અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની પ્રસન્નતામાં જો મોટામાં મોટું એથિવમેન્ટ હોય તો તે ‘દાસ’ થાય. એટલે, હું કાંઈ જ નથી, જે છે તે મારા પ્રભુ જ છે, તેઓના સંબંધવાળાના દાસ થવું એ ખરી મોટપ છે.

આટલું બધું હોવા છતાં પણ આ જે થઈ રહ્યું છે, થાય છે ને થવાનું છે તે મને મળ્યા એવા મારા પ્રભુની કૃપાથી ને આશીર્વાદથી થાય છે. અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈને તમે પૂછશો તો કહેશે, ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજ જેવા દિવ્ય પુરુષની દૃષ્ટિ, કાકાજી, પપ્પાજી,

સત્પુરુષની આજ્ઞામાં જીવવું છે અને એમનાં સંબંધવાળાં સૌને દિવ્ય ને નિર્દોષ માનીને સેવકભાવે નહિ, પણ દાસત્વભાવે જીવવું છે.

દાસને કોઈ અપેક્ષા હોય નહીં.

પ્રભુના ભાવથી સેવા કરીશું તો

દાસત્વભાવ આવશે, લખી રાખો !

હરિપ્રસાદ સ્વામી, મહંત સ્વામી જેવાના આશીર્વાદ અને એમની પ્રસન્નતાને લઈને આ બધું થાય છે. પોતે કરી રહ્યા છે એવું કદી એમને થતું નથી. આ છે દાસભાવ ! કર્તાહર્તાપણું તેઓ પ્રભુનું જ માનતા હોય. જે પણ થાય છે એ પ્રભુની કૃપાથી જ થાય છે, એમના સંકલ્પથી જ થાય છે એવું માનીને સદાય પ્રભુ ને પ્રભુના સંતનાં, પોતાના ગુરુનાં ને ભક્તોનાં ગુણગાન ને મહિમા ગાયા કરતાં હોય એનું એ કાર્ય છે.

આપણે શિબિરમાંથી ખરેખર આ વસ્તુ લઈને જઈએ કે, આપણે દાસ થવું છે. પ્રભુની ભક્તિ દાસભાવે કરવી છે. આપણે કાંઈ નથી. ઝીરોનેસ પર જતા રહીએ એ અક્ષરરૂપ થયા. પણ ઝીરોનેસ પર જવું કેવી રીતે ? થરૂઆત ક્યાંથી કરવી ? તો પરબ્રહ્મનું તત્ત્વ-સ્વામિનારાયણ ભગવાન જે ૧૮૩૭માં છપૈયામાં પ્રગટ થયા, એ ગુણાતીત સાધુ થકી પૃથ્વી ઉપર અખંડ છે, છે ને છે જ; એ મહારાજનું વરદાન છે. યોગીજી મહારાજ એવા હતા ને યોગીજી મહારાજની કૃપાથી કાકાજી, પપ્પાજી, પ્રમુખ સ્વામીજી, મહંત સ્વામીજી, હરિપ્રસાદ સ્વામીજી, મુકુંદજીવન સ્વામીજી, અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ - આ બધા સંતો એમનાં સાકાર સ્વરૂપો છે. એમાં કોઈને ને કોઈને વિશે હેત થાય. એ સંતો છે, યાદ રાખો ! કોઈ દિવસ પોતાના સાધુને, પોતાના ગુરુને ભગવાન ના માનવા. એમના દ્વારા ભગવાન દર્શન દે છે, એમના દ્વારા ભગવાન આશીર્વાદ આપે છે, એમના દ્વારા ભગવાન મારી સેવા ગ્રહણ કરે છે. એમનાં ગુણગાન ને મહિમા ગાવાથી પ્રભુની ભક્તિ થાય છે, પ્રભુ સુધી પહોંચે છે, તેઓ ભગવાન પાસે જવાનું મારા માટે માધ્યમ છે; એવું પોતાના ગુરુને માનીને એમની આજ્ઞા પાળીએ તો પ્રભુની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થશે. તો આપણે જે બ્રહ્મરૂપ થયા છીએ, તો બ્રહ્મસ્વરૂપ બની જઈશું.

યોગીબાપાને કેવો ભીડો ? ૮૦ વર્ષની ઉંમરે પરચ્ચીસ-પરચ્ચીસ પથરામણી કરે તોય બાપા એને ભીડો માનતા નહીં. ભક્તો સાથે રહેવામાં એમને આનંદ આવતો. પણ, સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા ના રાખીએ, હળીમળીને કામ ના કરીએ, નહીં લેવાદેવા વગરની માથાકૂટો કર્યા કરીએ એના જેવો ભીડો એકેય એમને નથી; તો આ ભીડો આપણે એમને આપવો નથી. જેટલાં છીએ એટલાં સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખીને હળીમળીને કામ કરીએ. હું કહું એમ જ કરો એમ નહીં, મારે પ્રભુને રાજી કરવા છે એટલે હળીમળીને કામ કરવું છે, તો ઝીરોનેસ પર પહોંચી જઈશું, યાદ રાખો ! પછી ગૃહસ્થ હોય કે ત્યાગી હોય, જે આ રીતે વર્તશે એને ભગવાનની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થશે; કારણ કે, અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના એ ટ્રાન્સ્ફર્મેશનનો માર્ગ છે. મૂળભૂત બદલાવ આવી જાય એ જ સાચી ભક્તિ કરી કહેવાય. ભગવાનનો માનવરૂપે સ્વીકાર કર્યો, સાધુમાં પ્રભુ છે-એમના વિશે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ રાખી, એમની આજ્ઞા પાળો અને ભક્તોમાં સુહૃદભાવ રાખી, નિર્દોષભાવે સેવા કરો એટલે આપણું તંત્ર બદલાતું જશે.

એટલે સાધના જ આ છે. નિર્દોષભાવ રાખો. સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખીને હળીમળીને કામ કરો. બસ, એ માટે જે કરવું પડે એ કરો ને

જે મૂકવું પડે એ મૂકો; એટલી જ સાધના છે. ને આવી સાધના કરીશું તો મૂળ સ્વભાવ-પ્રકૃતિ, અહંતા-મમતા, મારું-તારું, બધું ઓગળી જશે ખબર પણ નહીં પડે. પણ એના માટે આંતરિક કોર્સ જોઈશે. એ માટે ત્રણ વસ્તુ ખાસ અગત્યની છે, યાદ રાખો ! કથાવાર્તાનો ઈશક રાખજો. કોઈના હોય તો રોજ 'વચનામૃત' વાંચજો, 'સ્વામીની વાતો' વાંચજો. સત્સંગસભા થતી હોય તો એમાં હાજરી આપજો. આપણને એવાં મોટાં શું કામ છે કે, આપણને સભામાં જવાનો ટાઈમ નથી ? કથાવાર્તા હશે તો ભગવાનનું, સત્પુરુષનું, ભક્તોનું માહાત્મ્ય વધશે. અને માહાત્મ્ય વધશે તો સેવા કરવામાં આનંદ આવશે, સેવા મિકેનિક નહીં થાય. ભજન ને પ્રાર્થનાથી જે કોઈનું જોવાઈ ગયું હશે, સેવા કરતાં કરતાં કકળાટ-કંકાસ થયો હશે, એકબીજા સાથે કશું ઘર્ષણ થયું હશે, તો એમાંથી બહાર નીકળવા માટે ભજન ને પ્રાર્થના! ભજન ને પ્રાર્થનામાં શ્રદ્ધા-વિશ્વાસ પ્રગટે એટલે કથાવાર્તા ! કથાવાર્તા સાંભળીને સેવા કરવાથી કંઈક આપણને થયું હોય એમાં સ્થિરતા રહે એટલા માટે ભજનનું બળ લેવું પડશે. તો ધૂનની ટેવ પાડજો. અને એટલે મંત્રલેખન કરવું છે.

આપણે બ્રહ્મજ્યોતિ કેમ્પસનું મંદિર એક વરસમાં પૂરું કરવું છે. જેને કામ સોંપ્યું છે એ કામ કરશે. આપણે બધાએ ભજન કરીને બળ આપવું. આપણી પાસે પૈસા આવે તો સેવા કરજો, કોઈને આગ્રહ નથી કે, તમે આટલી સેવા કરો. પણ મંદિરનું કામકાજ થાય તો સેવા કરવી જોઈએ, સેવામાં આવવું જોઈએ. ભજન-પ્રાર્થના કરીને, હળીમળીને એકત્વભાવથી સેવા કરીને જે સેવકો કામ કરે છે, એ પોતે મંદિરરૂપ થાય છે, યાદ રાખો !

સ્વામિનારાયણ ભગવાન કહે, અમે મંદિરો કરવા નથી આવ્યા, સત્સંગનો પ્રચાર કરવા નથી આવ્યા. અમે બહુધા માણસોને અંદરથી ભગવાનનું સુખ લેતા કરવા આવ્યા છીએ. પણ ભગવાનનું સુખ લેવામાં ઈન્દ્રિયો-અંતઃકરણના ભાવો આડા આવે છે, એનું રૂપાંતરણ કરવા માટે અમે આ ક્રિયાયોગો ઉપાડ્યા છે. એમાં જે મહિમાથી મંડશે એ બધાનું પરિવર્તન થશે, થશે ને થશે. એવા આ પ્રોજેક્ટ છે, એમાં દિલથી મંડી પડીએ અને ઘરે જઈને આ વાત કરીએ.

આપણા હૈયામાં પ્રભુની પ્રસન્નતા ખૂબ ખૂબ વરસતી રહે. જીવન આપણું ધન્ય થઈ ગયું છે એ ધન્યતાનો, પ્રામિનો અખંડ આનંદ રહે. કોઈ ભક્તને વ્યાપારની, ઘંઘાની, કારખાનાંની, ટેલની, છોકરા-છોકરીઓની, સંસારની કોઈ મુશ્કેલી હોય, એ બધી વિટંબણાઓમાંથી પ્રભુ સર્વને પાર પાડીને એકાંતિક ધર્મ સિદ્ધ કરાવે અને હૈયામાં પરમ શાંતિ, પરમ આનંદ, પરમ સુખ ભોગવતા કરે; એવા સૌ બની રહે, આપણો આખો સમાજ બની રહે એ માટે બે મિનિટ ધૂન કરીએ.

સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...!

સહજાનંદ સ્વામી મહારાજની જય !

